

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานภาพด้านอาชีพ เศรษฐกิจ สังคม และศึกษาถึงความเหมาะสมของความรู้และทักษะที่ได้เรียนมากับงานที่รับผิดชอบ ความพึงพอใจ และความต้องการศึกษาเพิ่มเติม ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สายสังคมศาสตร์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สายสังคมศาสตร์ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2543 จาก 5 คณะ ได้แก่ คณะมนุษยศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ และคณะเศรษฐศาสตร์ จำนวน 412 ราย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและใช้สถิติซีในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS for Windows นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยยังได้ใช้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกมหาบัณฑิตสายสังคมศาสตร์ จำนวน 10 ราย ในพื้นที่ 3 จังหวัด คือ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูนและลำปาง ผู้วิจัยใช้ข้อมูลส่วนนี้อธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อขยายความให้ชัดเจนขึ้น ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สายสังคมศาสตร์ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีอาชีพรับราชการ รองลงไป ได้แก่ อาชีพรัฐวิสาหกิจ ธุรกิจส่วนตัว รับจ้าง และอื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างสำเร็จการศึกษาจากคณะศึกษาศาสตร์ มากที่สุด มีอายุระหว่าง 40-49 ปี จำนวนมากที่สุด มีสถานภาพการสมรส คือ สมรสแล้วมากที่สุด มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด และมีบ้านพักเป็นของตนเอง

2. สถานภาพด้านเศรษฐกิจของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ในช่วง 10,001 - 15,000 บาท จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างบางรายมีอาชีพรองหรืออาชีพเสริม

T157024

ด้วย เช่น ธุรกิจส่วนตัว รับจ้างสอนพิเศษ และหารายได้เพิ่มจากทำงานล่วงเวลา มีค่าใช้จ่ายต่อเดือนอยู่ในช่วง 5,001 - 10,000 บาท เป็นส่วนใหญ่ โดยทั่วไปเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับปัจจัย 4 ทั้งของตนเองและครอบครัว ได้แก่ ค่าอาหารการกิน ค่าใช้จ่ายส่วนตัว ค่ารักษาพยาบาล ค่าสาธารณูปโภคต่าง ๆ ค่าน้ำมันรถ ค่าซ่อมรถ หรือค่านันทนาการอื่น ๆ รวมถึง ค่าผ่อนชำระหนี้ทั้งในระบบและนอกระบบ เช่น ค่าผ่อนบ้าน ผ่อนรถ ผ่อนชำระหนี้ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับภาษีสังคมต่าง ๆ

3. สถานภาพด้านความสัมพันธ์กับครอบครัว เครือญาติ เพื่อนร่วมงาน เพื่อนฝูง คนรอบข้าง ของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามปกติซึ่งไม่แตกต่างจากเดิมมากนัก คือ มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามปกติและได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้นหลังจากสำเร็จการศึกษา จากคนรอบข้าง ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เครือญาติ เพื่อนร่วมงาน และเพื่อนฝูง ในด้านความรู้ ความสามารถ และสถาบันที่สำเร็จการศึกษา

4. ด้านความเหมาะสมของของความรู้และทักษะที่ได้จากการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมกับงานที่รับผิดชอบในระดับมาก สามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิตส่วนตัวและหน้าที่การงาน การติดต่อประสานงานกับบุคคลอื่น และในการพัฒนาสังคม หรือชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ ผู้ที่มีอาชีพรับราชการครู หรืออาจารย์ส่วนใหญ่นำความรู้และทักษะในสาขาวิชาที่เรียนมาไปใช้ในหน้าที่การงานที่ทำอยู่ได้โดยตรง เช่น การสอนหนังสือ การพัฒนางาน การทำวิจัย ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำในการศึกษา ต่อแก่เพื่อนร่วมงานหรือคนรู้จักได้ บางรายได้นำความรู้และทักษะในสาขาวิชาที่เรียนมาไปใช้ในหน้าที่การงานทางอ้อม เช่น นำประสบการณ์ที่ผ่านมาในการอบรมสั่งสอนบุตร การวางแผนในการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ การปรับเปลี่ยนสายงาน และลดระยะเวลาในการทำงานให้น้อยลงกว่าเดิมได้

5. ด้านความพึงพอใจ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพึงพอใจและภาคภูมิใจในตนเองมากที่สุดที่ได้จบการศึกษา ตลอดจนมีความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต หน้าที่การงาน การได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อนร่วมงานหรือบุคคลอื่น จากการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงปริมาณ คือ รู้สึกภูมิใจในตนเองมากที่สุด การเป็นแบบอย่างที่ดีในการศึกษาต่อ ความภูมิใจที่เรียนจบและได้รับการยอมรับจากคนรอบข้าง บางรายได้งานที่มั่นคงกว่าเดิม ส่วนผู้ที่ทำงานมานานแล้วถึงแม้ว่าจะไม่ได้นำวุฒิการศึกษาปริญญาโทไปใช้ในการเลื่อนขั้นหรือปรับเงินเดือนก็ตาม แต่ก็สามารถนำวุฒิไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกได้

6. ด้านความต้องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความต้องการหาความรู้อื่น ๆ เพิ่มเติม และต้องการได้รับข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ อยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในระดับมากและความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสาขาวิชาอื่นอยู่ในระดับปานกลาง จากข้อมูลการสัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความต้องการได้รับข่าวสารต่าง ๆ และที่เกี่ยวกับสถาบันที่สำเร็จการศึกษามาด้วย บางรายมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมแก่ตนเองเสมอ เช่น การอบรมหรือเรียนภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ การอบรมหรือทำงานกับชุมชน การเรียนต่อในสาขาวิชาเฉพาะหรือสาขาวิชาอื่น การศึกษาเกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมล้านนา เช่น การทำโคม ทำขันข้าวตอก ทำตุ้งเป็นต้น ส่วนใหญ่ยังมีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาส สถานภาพทางเศรษฐกิจ และเวลาที่ถืออำนาจเป็นปัจจัยสำคัญ ส่วนความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาโทในสาขาอื่นอยู่ในระดับปานกลาง

The main objectives of this research were to study the occupational, economic and social status of Chiang Mai University graduate students in social sciences, and the appropriateness of their knowledge and skills already acquired from the university to their responsible jobs, their satisfaction and further study needs.

The sample groups used in this study were 412 post-graduate students from 5 faculties. Those were the faculties of Humanities, Education, Social Sciences, Business Administration and Economics. The researcher collected data by applying a set of questionnaires, then, the collected data were statistically analysed using frequency distribution, percentage, means and standard deviation by SPSS program for Window. In-depth interviews were used with 10 Social Sciences' graduate students in 3 provinces – Chiang Mai, Lamphun and Lampang. The researcher used those interviewed data to explain in addition to the quantitative data. The findings of this study were as follows:

1. The graduate students in social sciences of Chiang Mai University, which were the majority sampling group of this study, earned their livings as government officials, state-owned organizations' and private business organizations' employees and others respectively. Most samples graduated from the faculty of education, aged between 40-49 years old, married, and lived in Chiang Mai with their own houses.

2. The economic status of most samples by month was between 10,001-15,000 baht. Some samples had supplementary jobs such as private business, extra-teaching, and part-time work, earning about 5,000 – 10,000 baht as their extra income per month. They

TE 157024

mostly spent income on necessary items for families such as food, private spending, medical care, car and household maintenance, fuel, recreation and miscellaneous, including various debt payments.

3. The relationships between the samples and their families, kinships, cousins, friends and people in general were not different from those before entering the university. Those were mutual helps in normal pattern. Additionally, higher respects were given from their subordinates, surrounding people, cousins and friends toward their new knowledge, ability and the institute from which they graduated.

4. Most samples felt that their knowledge and skills were appropriate to their current responsible tasks, and applicable for earning their living and jobs, coordinating with other people and also developing their community. Those samples, who were teachers could make use of their knowledge and skills in their work directly such as teaching, developing work, conducting researches and guidances for other people. Some samples made use of their knowledge and skills indirectly such as bringing up their children, planning their work effectively, changing jobs, and working with lesser time.

5. Most samples were satisfied and proud with themselves for their graduation, earning their living, work, and being accepted by friends and others. In-depth interview results indicated that they were so proud of themselves for being a model of continuing education and acceptance by other people. Some ones could have better jobs and made use of their graduation for further their study on doctoral program.

6. Most samples needed more additional knowledge and information at the highest level, and then, to further their study at a doctoral degree at a high level, and master degree in other fields at a moderate level respectively. The interviewing results indicated that most of them wanted some information about their institute and additional knowledge such as training, English language, computer, community work, continuing education in other fields and Lanna culture and arts. Most of them still wanted to continue their study at a doctoral level, but depending on their opportunity, economic status and time as the significant factors.